

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

от омбудсмана на Република България,
на основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията, за установяване на
противоконституционност на разпоредбата на чл. 417, т. 2 от Гражданския
процесуален кодекс

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

На основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията на Република България, се обръщам към Вас с искане да обявите за противоконституционна разпоредбата на чл. 417, т. 2 от Гражданския процесуален кодекс (обн. ДВ, бр. 59 от 2007 г., изм. ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. ДВ, бр. 63 от 2008 г., изм. ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. ДВ, бр. 12 от 2009 г., изм. ДВ, бр. 19 от 2009 г., изм. ДВ, бр. 32 от 2009 г., изм. ДВ, бр. 42 от 2009 г., изм. ДВ, бр. 47 от 2009 г., изм. ДВ, бр. 82 от 2009 г., изм. ДВ, бр. 13 от 2010 г., изм. ДВ, бр. 100 от 2010 г., изм. ДВ, бр. 5 от 2011 г.), поради противоречие с чл. 19, ал. 2 от Конституцията на Република България.

В чл. 417 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) се урежда издаването на заповед за изпълнение на заявителя, когато вземането, независимо от неговата цена, се основава на изчерпателно изброени в точки от 1 до 9 актове. Когато вземането се основава на документ по чл. 417 ГПК се следва особена процедура в сравнение с общия ред на изпълнителното производство по ГПК – кредиторът може да поиска от съда да постанови незабавно изпълнение и да издаде изпълнителен лист, обжалването на разпореждането за незабавно изпълнение не спира изпълнението и възражението срещу заповедта не спира принудителното изпълнение, освен когато длъжникът представи надлежно обезпечение за кредитора или убедителни писмени доказателства. Безспорно е, че така наречените несъдебни изпълнителни основания поставят в по-благоприятно положение кредитора в сравнение с длъжника, като това се основава на характера на акта и степента на достоверност на удостоверяванията в него. Според чл. 417, т. 2 ГПК, заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ или извлечение от счетоводни книги, с които се установяват вземания на държавните учреждения, общините и банките. С цитираната разпоредба се поставят в по-благоприятно положение само определени кредитори – държавни учреждения, общини и банки. В мотивите към внесената проект на Граждански процесуален кодекс в Народното събрание от Министерския съвет (№ 602-01-38/11.05.2006 г.) не се посочват причини за необходимостта от съществуването на привилегирования режим за събиране на парични вземания, които се основават на частноправни отношения, относно тези кредитори. Подобна

София 1202, ул. „Джордж Вашингтон“ 22; тел.: (02) 810 69 11, 810 69 55; факс: (02) 810 69 61; e-mail: ombudsman@ombudsman.bg

разпоредба е съществувала в различни редакции още от приемането на отменения Граждански процесуален кодекс през 1952 г. (чл. 237, б. „в“), когато в България съществува тоталитарен режим на управление, икономиката не е пазарна и не се основава на свободната стопанска инициатива. Съгласно чл. 19, ал. 2 от Конституцията, законът трябва да създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя. С чл. 417, т. 2 ГПК, в нарушение на чл. 19, ал. 2 от основния закон, се създава привилегирован режим за събиране на парични вземания на държавни учреждения, общини и банки. Изискванията към всеобхватността и достоверността на счетоводните системи се прилагат към всички предприятия по смисъла на Закона за счетоводството. Различно третиране на удостоверяванията на парични задължения в счетоводните документи на определени субекти като банките, държавните учреждения и общините не намира основание в нормативната уредба относно изграждането и поддържането на счетоводните системи. Освен това, текстът на чл. 417, т. 2 ГПК, в частта „и банките“, създава на практика различни правни условия за осъществяване на стопанска дейност в една и съща сфера, като се има предвид, че съществуват небанкови кредитни институции (финансови институции по чл. 3 от Закона за кредитните институции). По отношение на държавните учреждения и общините трябва да се подчертае, че когато става въпрос за частноправни отношения, те са равнопоставени на останалите субекти. Тази равнопоставеност се отнася и до събирането на частноправните вземания на държавата и общините. В Решение № 19 от 21 декември 1993 г. по к. д. № 11 от 1993 г. (ДВ, бр. 4 от 1994 г.) Конституционният съд посочва: „При упражняването на частната собственост всички правни субекти са равнопоставени. Член 19, ал. 2 и 4 се отнасят не само за гражданите и юридическите лица, но и за държавата и общините“.

Законодателно изключение от конституционния принцип за създаване на еднакви правни условия за стопанска дейност биха могли да оправдаят съображения за защита на по-висш обществен интерес, каквито в случая не са налице. Във връзка с това, когато законодателят предвижда даден акт да получи характер на несъдебно изпълнително основание трябва да преценява дали изключението от общия режим е допустимо за постигне на определен резултат, съобразен с Конституцията, както и дали с подобна мярка не се надхвърля необходимото за постигане на целения резултат.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид изложените аргументи, моля да образувате конституционно дело и да установите противоконституционност на чл. 417, т. 2 от Гражданския процесуален кодекс, поради противоречие с чл. 19, ал. 2 от Конституцията на Република България.

Предлагам да бъдат конституирани като заинтересовани страни: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на финансите, управителят на Българската народна банка, Националното сдружение на общините в Република България и Асоциацията на търговските банки.

КОНСТАНТИН ПЕНЧЕВ –
ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ